

Justitie wil af van kritische Dr. Spendlove

Luis in de pels van het **NFI**

Danny Spendlove onderzoekt diverse Nederlandse misdaadzaken, met succes. Maar nadat hij kritiek uit op zijn concurrent, het machtige Nederlands Forensisch Instituut, beschuldigt de justitietop hem van valsheid in geschrifte en misbruik van zijn titel. Een boycot is het gevolg. "Ik word afgeslacht, omdat ik aan waarheidsvinding doe." TEKST MAAIKE RUEPERT FOTO'S RUBEN ESHUIS, HH, ANP, NFI

Ieder mens overlijdt aan een hartstilstand," zegt forensisch patholoog Danny Spendlove (34). "Het is aan mij als forensisch patholoog om uit te zoeken hoe het tot die hartstilstand is gekomen."

De doodsoorzaak achterhalen doet hij door een dode minutieus te onderzoeken. "Het verhaal achter de persoon begint bij het hoofd en eindigt bij de voeten," legt hij uit. "Je werkt van buiten naar binnen. Verder moet je ook kijken naar het verhaal en de omstandigheden waaronder iemand is overleden." Iets dat pathologen van het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) volgens Spendlove lang niet altijd doen. "Zij hebben het niveau van een derde-wereldland," zegt hij ronduit. De in Zwitserland woonachtige Spendlove vertelt zijn verhaal tijdens een bezoek aan Nederland. Hoewel de najaarszon schijnt, zit de arts er verslagen bij. "Ik ben de laatste maanden 25 kilo afgevallen en slaap slecht," zegt hij. "Normaal ben je blij als je 's nachts wakker wordt uit een nachtmerrie. Maar voor mij begint de nachtmerrie elke keer als ik wakker word."

OM roept op tot boycot

Sinds de hoogste baas van het Openbaar Ministerie (OM) alle afdelingen van het OM heeft opgeroepen om geen zaken meer te doen met Spendlove heeft de forensisch patholoog nauwelijks werk meer.

Reden voor de boycot is dat Spendlove zijn vak onbevoegd zou uitoefenen. Terwijl Spendlove na zijn studie geneeskunde in Duitsland en Zwitserland een studie tot Facharzt für Rechtsmedizin volgde. Dat is een specialistische opleiding tot forensisch patholoog, die in Nederland niet bestaat. "Het was altijd mijn droom om naar Nederland terug te gaan en de forensische pathologie

Forensisch onderzoek op het laboratorium van het Nederlands Forensisch Instituut (NFI).

zoals die daar wordt bedreven naar hier te brengen," verzucht Spendlove. Een forensisch patholoog heeft zich gespecialiseerd in niet-natuurlijke doodsoorzaken. In Nederland zijn forensisch pathologen van huis uit klinisch pathologen, die zijn opgeleid om ziektes te herkennen. Spendlove: "Bij het NFI werken klinisch pathologen die forensische secties uitvoeren. Dat is hetzelfde als een dermatoloog die een openhartoperatie doet."

Het OM ontvangt Spendlove in eerste instantie met open armen. Hij mag contra-onderzoek doen bij verdachte sterfgevallen als eerdere onderzoeksresultaten van pathologen van het NFI geen duidelijkheid geven. Hij neemt zijn werk bloedserieus. Waar mogelijk doet hij opnieuw sectie op de lichamen. Eerdere sectierapporten van het NFI houdt hij tegen het licht en hij treedt in diverse rechtszaken op als getuige-deskundige. Maar niet al zijn conclusies komen het OM goed uit. Bovendien stuit hij op fouten die het NFI maakt.

Als voorbeeld noemt hij de zaak van de Ikea-verkeersregelaar, die door een automobilist is aangereden en twee dagen later overlijdt. Spendlove ontdekt dat de verkeersregelaar mogelijk een natuurlijke dood stierf. Bovendien heeft het NFI vaatafwijkingen, die kunnen

duiden op een ziekte, bij het slachtoffer geconstateerd en gerapporteerd, maar niet verder besproken. Daarmee heeft het instituut volgens Spendlove belangrijke informatie voor de rechtbank achtergehouden. Ook in de zaak van Niels Kooistra, een jonge Fries die na het steken met een priem een dwarslaesie oploopt, is het NFI volgens Spendlove 'slordig' te werk gegaan. Op basis van Spendlove's rapportage gelast het hof allerlei aanvullend onderzoek. Het NFI en de top van het OM zijn *not amused*. »

'De top van het OM probeert mij kapot te maken'

Ook forensisch duo Selma en Richard Eikelenboom uit de gratie

IFS vs. NFI

Danny Spendlove is niet de enige concurrent van het Nederlands Forensisch Instituut die tegenwerking van de top van het Openbaar Ministerie krijgt. Ook het bekende forensisch duo Richard en Selma Eikelenboom van onderzoeksinstituut Independent Forensic Services (IFS) krijgt minder opdrachten, hoewel het duo in diverse misdadazaken betere onderzoeksresultaten heeft behaald dan het NFI, hun voormalige werkgever. Richard en Selma Eikelenboom vinden dat justitie het NFI de hand boven het hoofd houdt. "Justitie is doodsbang dat de beerput van het NFI opengaat," legt forensisch arts Selma Eikelenboom uit. "Ze willen koste wat kost dat de positie van het NFI onaangetast blijft, ook al betekent dat, dat er onschuldigen vastzitten en moordenaars vrij rondlopen. Ze pompen liever geld in het NFI – elk jaar gaat er 70 miljoen euro overheidsgeld naartoe – in de hoop dat het NFI vroeg of laat haar zaakjes op orde krijgt." Sinds het NFI niet meer het monopolie heeft op forensisch onderzoek, komen er steeds vaker missers of onvolkomenheden in de openbaarheid. Onlangs nog heeft *De Telegraaf* bijna 1700 fouten en afwijkingen in dna-onderzoek door het NFI naar bui-

ten gebracht. Dna-specialist Richard Eikelenboom: "Wij vinden meer als we hetzelfde onderzoek doen, omdat het NFI de expertise niet in huis heeft. Zoals in de zaak Cremers." Na de moord op Kathleen Cremers kan het NFI geen uitsluitel geven over wie haar heeft doodgestoken. Jaren later stelt IFS echter vast dat het Kathleens echtgenoot Eric E. moet zijn geweest. Pas na die conclusie bekent E. de moord. "Danny Spendlove en wij hebben in de loop der jaren een aanzienlijk aantal fouten op dna, bloedspoorpatronen-onderzoek en forensisch medisch gebied, gemaakt door het NFI, aangetoond," zegt Selma. "Met ieder rapport dat naar buiten komt, met ieder rapport dat door de rechters wordt overgenomen, wordt de bedreiging voor het NFI groter." Vandaar misschien dat IFS steeds minder opdrachten krijgt van het OM. "Voorheen kwam 80 procent van onze zaken van het OM. Nu nog maar 10 procent. Voor iedere zaak die we wegwerken, komt geen nieuwe zaak terug," zegt Richard. Volgens het onderzoeksduo is er sprake van actief beleid. Selma: "Zodra een officier van justitie kenbaar maakt dat hij met IFS wil samenwerken, fluit de landelijke officier van justitie voor forensische zaken hem terug." Richard: "Terwijl ze weten dat ik op het NFI alle complexe en *high profile* zaken deed. Met succes, dat heb ik in mijn tijd bij het NFI wel bewezen met onderzoeken zoals de Puttense moordzaak en de Schiedammer parkmoord. We kunnen zoveel voor het OM betekenen. Het is te triest voor woorden." Selma: "Gelukkig zijn wij niet afhankelijk van Nederland. We werken nu in zeven staten in de VS." Dat laatste geldt niet voor Danny Spendlove. Richard: "Danny is letterlijk *kaltgestellt*. Ze hebben geen bewijs dat hij iets verkeerd heeft gedaan, maar ondertussen maken ze hem wel als persoon en economisch kapot."

Selma en Richard Eikelenboom.

Verdenking van valsheid in geschrifte

Eind 2010 keert Spendlove's kritische houding zich tegen hem. De advocaat-generaal, de vertegenwoordiger van het OM, stelt tijdens de behandeling van het hoger beroep in een zaak dat Spendlove niet bevoegd is om op te treden als getuige-deskundige. Hij staat namelijk niet geregistreerd in de registers van de landelijke artsenfederatie KNMG. Het OM besluit Spendlove uitgebreid te onderzoeken. Er volgt een verdenking van valsheid in geschrifte. Spendlove zou ten onrechte in zijn cv de indruk hebben gewekt dat hij gepromoveerd is. Volgens Spendlove is er sprake van een misverstand over een vertaling op zijn cv van het Duits naar het Nederlands. Misverstand of niet, justitie vaardigt dit

voorjaar een internationaal arrestatiebevel uit tegen Spendlove. Weken later concludeert het OM dat er geen sprake is van valsheid in geschrifte en dat Spendlove als forensisch arts kan optreden omdat registratie niet verplicht is. Ook het parket van Maastricht, dat Spendlove heeft gevraagd voor contra-expertise in de zaak van de Geleense baby moorden, concludeert na eigen onderzoek dat Spendlove als deskundige kan optreden. Maar de hoogste baas van het OM, voorzitter van het college van procureurs-generaal Herman Bolhaar, adviseert op 30 mei alle hoofdofficieren van justitie 'geen gebruik te maken van de diensten van Spendlove en hem niet in te schakelen als deskundig (forensisch) patholoog'. Ook worden de officieren geacht zich te verzetten als advocaten Spendlove als deskundige willen

De hoogste baas van het OM, Herman Bolhaar.

'Bij justitie is men doodsbang dat de beerput van het NFI opengaat'

laten optreden. Reden: Nederland kent geen opleiding tot forensisch patholoog, alleen tot klinisch patholoog. En omdat Spendlove geen klinische pathologie heeft gestudeerd, mag hij zich in Nederland geen forensisch patholoog noemen. Spendlove: "Ik ben speciaal naar het >>

Missers en om strede conclusies van het NFI

Afgedankte handtas

DE ZAAK MARIANNE VAATSTRA

Wat gebeurde er? In de nacht van 30 april op 1 mei 1999 wordt Marianne Vaatstra (16) in Veenklooster vermoord. Ze is verkracht en gewurgd. Ook haar keel is doorgesneden. De sporen wijzen op de daad van een lustmoordenaar, maar die is nooit gevonden.

Opmerkelijk? Marianne had die fatale nacht een handtas bij zich. De politie denkt dat er geen verband is tussen de tas en de moord en geeft hem terug aan de ouders. Mariannes vader Bauke laat het tasje in juni 2006 alsnog op sporen onderzoeken door dna-specialist Richard Eikelenboom van onderzoeksinstituut IFS. **Conclusie IFS?** Op het tasje zit een partieel dna-profiel van een onbekende man. De tas is daarom hoogstwaarschijnlijk bij de moord gebruikt. Mogelijk is Marianne met de hengsels van dit tasje gewurgd. Maar het OM wil niet dat IFS het nieuwe profiel vergelijkt met op het lichaam van Marianne gevonden dna. Daarop geeft IFS het gevonden dna-spoor aan justitie. **Conclusie NFI?** Justitie vertelt Bauke Vaatstra dat het nieuw gevonden spoor volgens het NFI niet overeenkomt met eerdere gevonden sporen. Daarom kan het geen daderspoor zijn. **Hoe liep het af?** In 2011 blijkt dat het door IFS gevonden dna-spoor nooit is vergeleken met het daderspoor dat op Mariannes lichaam is gevonden. Bauke Vaatstra schakelt advocaat Job Knoester in om af te dwingen dat het onderzoeksinstituut IFS alle op en bij Marianne gevonden sporen kan onderzoeken.

Wel of geen verstikking?

DE GELEENSE BABYZAAK

Wat gebeurde er? In september 2010 worden de lijkjes van drie pasgeboren baby's gevonden. Justitie verdenkt moeder Anita C. van doodslag of moord. **Conclusie NFI?** Geen doodsoorzaak bekend. **En?** Het OM schakelt onderzoeksinstituut IFS en Danny Spendlove in om een van de lichaampjes opnieuw te onderzoeken. **Conclusie Spendlove?** De inwendige organen zijn verdwenen, waardoor hij niet goed onderzoek kan doen. Ook constateert hij dat de kinderpatholoog van het NFI de rug van de baby niet heeft opengesneden om eventuele inwendige bloedingen of kneuzingen vast te stellen. Daarmee heeft ze een door haarzelf in 2010 opgesteld protocol genegeerd. Ook heeft ze de baby's verwisseld tijdens haar onderzoek. Uiteindelijk constateert Spendlove dat de baby door verstikking om het leven is gekomen. **Hoe liep het af?** Het NFI stelt op haar website dat de babyorganen wel zijn overgedragen aan

Spendlove. Eind september spreekt de rechtbank van Maastricht Anita C. vrij, mede omdat de pathologen elkaar tegenspreken. Het OM is in hoger beroep gegaan.

Verdwenen hart (1)

DE ZAAK ISHAN GÜRZ

Wat gebeurde er? Beverwijker Ishan Gürz (22) overlijdt in juli 2011 in een politiecel. Agenten hebben hem die avond aangehouden, omdat hij doordraaide in een snackbar. De familie Gürz vermoedt dat Ishan is omgekomen door een combinatie van politiegeweld en het ontbreken van medische zorg. De familie

Een beduchte concurrent van het NFI: het bedrijf Independent Forensic Services (IFS).

Danny Spendlove

buitenland gegaan om iets te leren wat hier in Nederland niet bestaat, om die expertise hier in te kunnen zetten. Volgens Spendlove wordt ik afgeslacht omdat ik aan waarheidsvinding doe." Behalve dat Spendlove geen nieuwe opdrachten meer krijgt, wil het college van procureurs-generaal dat alle onderzoeken die Spendlove naar Nederlandse misdrijven heeft gedaan, worden beoordeeld. Aangewezen persoon daarvoor is Spendlove's concurrent Frank van de Goot. Spendlove is des duivels. "Van de Goot is forensisch patholoog geworden door na zijn studie tot klinisch patholoog

zelfstudie te doen en een jaar mee te lopen als 'arts niet in opleiding' bij een Duitse opleiding Rechtsmedizin. Dat is juist de studie die ik wél volledig heb gedaan."

Danny Spendlove probeert nu terug te slaan en heeft samen met zijn advocaat Esther Vroegh aangifte gedaan tegen het OM en het NFI wegens smaad, laster, belediging en verduistering van bewijsmateriaal in de Geleense baby-moordenzaak. "Wat Danny is overkomen, is echt schokkend," zegt Vroegh, die tijdens het gesprek is aangeschoven. "Op het moment dat een deskundige

zijn taak naar eer en geweten uitvoert en echt aan waarheidsvinding doet, komen er duistere krachten vrij in justitieland." Zolang justitie niet besluit of Danny wordt vervolgd, kan hij zijn werkzaamheden niet oppakken. Spendlove slaakt nog maar eens een diepe zucht. "Ik doe mijn werk eerlijk en kritisch zijn hoort daar bij," zegt hij. "De top van het OM probeert mij kapot te maken, omdat ze mijn conclusies niet willen horen. Zij kiezen ervoor om kindermoordenaars vrijuit te laten gaan en onschuldigen in de gevangenis te stoppen om het NFI te beschermen." «

lijdt dat af aan de verwondingen op Ishans lijf. Ze organiseren een manifestatie waar 500 bezorgde burgers op af komen.

Conclusie NFI? Hartfalen is Ishan Gürz fataal geworden. Zijn hart was zwaarder dan normaal en hij had een hartafwijking. Volgens het NFI kan het hartfalen veroorzaakt zijn door de invloed van cocaïne, aldus de Haarlemse hoofdofficier Steensma eind juli.

Maar? Het lichaam gaat naar Turkije waar het in opdracht van het lokale Openbaar Ministerie nogmaals wordt onderzocht.

Conclusie Turkse pathologen? Ze kunnen geen officiële doodsoorzaak vaststellen, omdat het hart niet meer in het lichaam zit. Verder vinden ze geen sporen van drugs- of medicijngebruik.

Hoe liep het af? Ishans vader Cengiz Gürz heeft advocaat Bram Moszkowicz ingeschakeld om de onderste steen boven water te krijgen.

Zeventig keer gestoken

DE ZAAK KATHLEEN CREMERS

Wat gebeurde er? Kathleen Cremers wordt in maart 2006 omgebracht in haar huis in Venray. Haar man Erik E. is verdachte, maar hij ontkent.

Conclusie NFI? Kathleen is zeventig keer gestoken, maar door wie is moeilijk te zeggen.

En? De rechtbank van Roermond veroordeelt

Erik E. tot 15 jaar cel in 2007, maar het hof van Den Bosch spreekt hem in 2008 vrij. De Hoge Raad verwijst de zaak terug naar het Hof omdat de vrijspraak niet goed is gemotiveerd. Justitie besluit om voor de behandeling van het tweede hoger beroep NFI-concurrent IFS in te schakelen.

Conclusie IFS? Erik E. heeft zijn vrouw Kathleen eerst met een stuk hout geslagen en haar daarna zeventig keer met een schroeven-draaier gestoken.

Hoe liep het af? Tijdens de zitting in september 2011 bij het Hof in Arnhem bekennt Erik E. na vijf jaar alsnog zijn vrouw uit woede te hebben vermoord. Motief: ze dreigde hem te verlaten. Hij zegt dat hij niet meer met het 'vreselijke geheim' kan leven. Hij wordt meteen aangehouden. E. ontkent wel nog steeds dege- ne te zijn geweest die ook de keel van Kathleen

heeft doorgesneden. Richard Eikelenboom verklaart dat hij alleen volledige dna-profielen van E. heeft aangetroffen, waarmee E. waarschijnlijk ook degene is die Kathleens keel heeft doorgesneden. Het hof wil nieuw onderzoek naar de mogelijke tweede verdachte en naar E.'s geestesgesteldheid.

Verdwenen hart (2)

DE ZAAK DENISE SCHOUTEN

Wat gebeurde er? Denise Schouten (21) uit Tilburg gaat op Tweede Kerstdag 1999 nog even naar het café. Ze komt doodziek thuis en overlijdt een dag later.

Conclusie NFI? Denise is een natuurlijke dood gestorven. De oorzaak moet een ontsteking aan de hartspier of een hartinfarct zijn geweest.

Maar? Moeder Hanny Schouten, neemt geen genoegen met die conclusie. Zij vermoedt dat haar dochter is omgekomen omdat iemand drugs in haar drankje heeft gedaan. Van de politie heeft ze namelijk gehoord dat er drugs-sporen in Denises bloed zijn gevonden, terwijl Denise helemaal geen drugs gebruikte. Ze vraagt het NFI alle organen en weefsel van Denise te bewaren. Dat gebeurt niet. Als de familie na lang aandringen alsnog een hart krijgt voor contra-onderzoek in het ziekenhuis van Maastricht, is de conclusie: het hart kan

niet van een jonge vrouw zoals Denise zijn, gezien de dichtgeslibde aderen.

Hoe liep het af? Het NFI en de minister van Justitie houden bijna tien jaar lang vol dat het wel Denises hart is. Pas in 2008 stelt de Rijks-recherche vast dat Denises hart wel degelijk is verwisseld met dat van een onbekende man. Hanny Schouten krijgt een excuusbrief van de minister van Justitie. Maar Denises hart blijft zoek. Justitie blijft erbij dat Denise een natuurlijke dood is gestorven en sluit de zaak. Wel gaat de patholoog die in eerste instantie voor de zaak verantwoordelijk was, vervroegd met pensioen. Denises ouders doen tevergeefs aangifte tegen het NFI. Justitie probeert de zaak af te kopen. Maar de familie spant een rechtszaak

aan tegen de Staat om alsnog de verantwoordelijke mensen bij het NFI en justitie voor de rechter krijgen. Moeder Hanny strijdt tot op de dag van vandaag voor duidelijkheid over de doodsoorzaak van haar dochter.

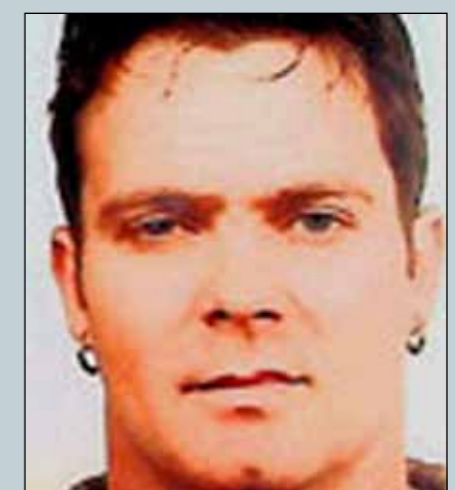
Dood in de laadbak

DE ZAAK GERRIT SNOEREN

Wat gebeurde er? In de nacht van 1ste op 2de Paasdag 2003 vinden kampeerders op camping de Rietschoof in Aalst timmerman Gerrit Snoeren (29) uit Rotterdam dood in de laadbak van een terreinwagen die met hoge snelheid tegen een boom is gereden. De bestuurder van de auto, Ruud S., is zwaargewond. Een andere passagier, Peter V., is lichtgewond geraakt.

De politie gaat uit van een ongeval en laat een ongevallenspecialist komen. Die vertrouwt de zaak niet. Hij vermoedt dat Snoeren al voor de aanrijding dood was. Ook de lijkschouwer heeft twijfels over de doodsoorzaak. Bovendien kan Gerrit's familie zich niet voorstellen dat Gerrit vrijwillig in de laadruimte is gestapt, aangezien hij een hekel had aan de bestuurder en mede-passagier. Maar de lokale politie schakelt de technische recherche pas ruim twee weken later in, als er via de criminele inlichtingendienst informatie binnenkomt dat Gerrit die fatale nacht op de fiets is aangereden en dat Peter V. en Ruud S. zijn lichaam in de laadruimte hebben gelegd.

Conclusie NFI? Snoerens verwondingen moe-

ten zijn veroorzaakt door de aanrijding tegen de boom.

En? In juni 2005 veroordeelt de rechtbank in Den Bosch Ruud S., de bestuurder van de terreinauto voor het veroorzaken van een dodelijk ongeval (en enkele inbraken) tot een celstraf van 5 jaar.

Conclusie IFS? Snoeren was al dood voor het auto-ongeval met de terreinwagen.

Hoe liep het af? Op basis van het IFS-onderzoek spreekt het Gerechtshof in Den Bosch Ruud S. vrij in februari 2007. Door deze uitspraak gedwongen stelt justitie in Den Bosch een nieuw onderzoek in naar de dood van Gerrit Snoeren. Maar het OM sluit het onderzoek in 2009 af zonder dat duidelijk is geworden of hij wel of niet is vermoord.